

Mazowsze

ODNOWA WSI NA MAZOWSZU

w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 – 2006”
(SPO – ROL) oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 13 (PROW 2007 – 13)

Publikacja wydana przez:
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
Wyd. 2 uzupełnione
Warszawa, grudzień 2007 r.

Logo Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 – 2006” w ramach którego realizowane jest działanie 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”

Czym jest odnowa wsi ?

Odnowa wsi to wspólne działanie jej mieszkańców, zmierzające do poprawy jakości życia, w tym także jakości tego, co na wsi cenne: krajobrazu, wyglądu budynków, urządzeń sportowych, lokalnych atrakcji turystycznych i wielu innych elementów. Odnowa wsi jako odrębny nurt rozwoju obszarów wiejskich zakłada, że tożsamość wsi oraz wartości związane z życiem wiejskim mają do odegrania szczególną rolę. Niesie wszechstronne przeobrażenia na wszystkich płaszczyznach życia wsi. Ich kierunek i zakres są zmienne w czasie, zależą też od regionu i kraju.

Odnowa wsi to proces obejmujący bardzo szerokie spektrum działań, wpływających na podwyższenie jakości życia na wsi i tożsamości mieszkańców wsi. Siłą odnowy wsi są najważniejsze wartości związane z historią, kulturą, tradycją – wszystkim tym, co można objąć pojęciem dziedzictwa kulturowego wsi, zarówno w aspekcie materialnym i niematerialnym.

Odnowa wsi to również szeroki wachlarz przedsięwzięć, wynikających z potrzeb mieszkańców. Projekty odnowy wsi mogą więc dotyczyć zarówno miejsc spotkań wiejskich (place, centra wsi, sale, świetlice), obiektów historycznych, zabytkowych; przestrzeni wiejskiej (zieleń, chodniki, stawy), sportu i kultury fizycznej (boiska, siłownie, szlaki piesze, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie kąpielisk,) a także wizualizacji i informacji (tablice informacyjne dotyczące wszystkich ww. przedsięwzięć).

To tylko niektóre przykłady, ponieważ „Odnowa wsi...” daje możliwość indywidualnego podejścia wynikającego z odrębnego charakteru każdej wsi. Elementem spajającym wszystkie przedsięwzięcia, charakterystycznym dla tego procesu, jest współdecydowanie mieszkańców wsi w sprawach kierunków rozwoju ich miejscowości. Projekty odnowy wsi powstają bowiem w wyniku debaty lokalnej na poziomie sołectwa. Odnowa wsi jest zatem próbą złamania stereotypu planowania

centralnego, w którym to gmina decyduje o rodzaju przedsięwzięć w każdej miejscowości. Wraz z rozwojem akcji odnowy wsi coraz większe znaczenie ma w niej zmiana mentalności mieszkańców.

Odnowa wsi – skąd się wzięła ?

Odnowa wsi nie jest zjawiskiem nowym, funkcjonuje w wielu krajach UE. Największe tradycje sięgające lat 60 XX wieku ma ona w Niemczech oraz w Austrii. Była odpowiedzią na pojawiający się zwłaszcza w latach 70 – tych proces gwałtownego wyludniania wsi. W Polsce jej pionierami były regiony Opolski i Pomorski oraz Śląski.

Logotypy programów

realizowanych w różnych częściach Niemiec i Austrii

ODNOWA WSI OPOLSKIEJ

ODNOWA WSI POMORSKIEJ

„Odnowa wsi” na Mazowszu

Odnowa wsi na Mazowszu obecna jest w postaci zorganizowanego programu od 2004 roku. Od tego roku realizowana jest w ramach działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 – 2006”.

Logo promujące działania Samorządu Województwa Mazowieckiego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich – w tym również „Odnowę wsi...”

Unijny program ukierunkował i sformalizował odnowę wsi, mimo to jej idea pozostała zachowana. Środki wspólnotowe kierowane są na realizację projektów takich jak:

- budowa lub adaptacja połączona z remontem oraz wyposażanie obiektów publicznych pełniących funkcje kulturalne (świetlice, domy kultury itp.);
- budowa, odnawianie i urządzenie placów zabaw, obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych służących do użytku publicznego;
- projekty związane z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych oraz tradycyjnych zawodów;
- kształtowanie centrów wsi poprzez odnawianie lub budowę placów, parkingów, chodników, oświetlenia ulicznego itp.;
- urządzenie terenów zielonych, parków i innych miejsc wypoczynku;

- budowa lub przebudowa połączona z remontem elementów małej infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjnej w tym systemów informacji wizualnej;
- zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w obrębie miejscowości;
- rewitalizacja, lub adaptacja połączona z remontem obiektów zabytkowych użytkowanych na cele publiczne oraz odnawianie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- zakup i odnawianie nie użytkowanych obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa wiejskiego regionu i ich adaptacja na cele publiczne;
- wyburzenia i rozbiórka zdewastowanych budynków i budowli publicznych, jeżeli niemożliwy jest ich remont i dalsze użytkowanie;
- prace i nadzór architektów, konserwatorów zabytków (przy remoncie obiektów zabytkowych) i inżynierów nad realizowanymi w ramach programu pracami inwestycyjnymi i konserwatorskim.

O środki finansowe w ramach „Odnowy wsi” ubiegać się mogą samorzady gmin wiejskich i miejsko-wiejskich oraz instytucje kultury. Na realizację wymienionych wyżej inwestycji gminy otrzymywały w latach 2004 - 2006 wsparcie w wysokości do 450 tys. złotych na jedną miejscowość. Pomoc finansowa udzielana była na zasadzie refundacji do 80 % poniesionych kosztów.

Dni Edukacji Rolniczej i Samorządowej – najbardziej bezpośrednia forma informowania o wsparciu UE dla terenów wiejskich. Spotkania konsultacyjne odbywały się również w małych miejscowościach

Szkolenie dla wójtów i administracji gminnej z zakresu rozliczania projektów z „Odnowy wsi”

Uroczystość podpisania umów z działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” – listopad 2005, Centrum Olimpijskie PKOl w Warszawie

Działania Samorządu Województwa Mazowieckiego w realizacji działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.

Szkolenia dla Beneficjentów

Samorząd Województwa Mazowieckiego przykłada wielką wagę do szerokiego informowania o wszelkiego rodzaju programach pomocowych w tym w szczególności dla obszarów wiejskich.

Departament Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego zorganizował w okresie od listopada 2004 do października 2006 roku ponad 70 spotkań informacyjno - szkoleniowych których celem było informowanie o „Odnowie wsi”.

Działania te mają różnorodną formę: w 2006 roku odbyły się: „Dni Odnowy wsi”, „Dni Edukacji Rolniczej i Samorządowej”, szkolenia z zasad programu oraz z zakresu sporządzania wniosków aplikacyjnych, szkolenia z rozliczania zrealizowanych już projektów, indywidualne spotkania konsultacyjne z pracownikami Samorządu Województwa, które odbywały się na zaproszenie poszczególnych gmin.

Spotkania te służą nie tylko przekazaniu wiedzy o odnowie wsi jako o metodzie rozwoju obszarów wiejskich, ale również dają możliwość wzajemnego kontaktu i wymiany doświadczeń między beneficjentami.

W spotkaniach z sołtysami uczestniczyli: Marszałek Województwa, Członkowie Zarządu, dyrektorzy Departamentu Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich.

Cykl spotkań z sołtysami – w 6 spotkaniach wzięło udział ponad 500 liderów wsi.

Warsztaty i szkolenia dla liderów wsi

Rola Gminy w procesie ubiegania się o fundusze w ramach „Odnowy wsi”, jest nie do przecenienia. To administracja gminy ponosi największy trud gromadzenia dokumentacji, kompletowania wniosku oraz wreszcie realizacji inwestycji.

Należy jednak podkreślić, że podstawą działań odnowy wsi są przede wszystkim aktywni ludzie kreujący wizerunek swojej miejscowości. Bez nich każde działanie będzie tylko wykonaniem budżetu gminy w zakresie podstawowych potrzeb, widzianych jako priorytetowe oczami Rady Gminy i jej urzędników.

Tylko dzięki współpracy mieszkańców możliwe jest dopracowanie się wspólnej przyszłej wizji sołectwa, kierunków jego rozwoju i konkretnych zadań do wykonania. Samorząd Województwa Mazowieckiego rozumiejąc tą niezwykle istotną rolę liderów wsi organizuje dla nich warsztaty i spotkania szkoleniowe.

W ramach akcji skierowanej do sołtysów odbyły się m.in. warsztaty z tworzenia strategii rozwoju miejscowości oraz 6 dużych spotkań konsultacyjnych (ponad 500 uczestników). Na spotkaniach tych omawiano dotychczasową realizację działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” oraz jego przyszłość w latach 2007 – 2013 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

O randze tych spotkań może świadczyć fakt, że odbywały się one z inicjatywy i pod przewodnictwem Marszałka Województwa.

Promocja „Odnowy wsi” może mieć różnorodną formę. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego co roku wydaje: broszury, plakaty i artykuły promocyjne poświęcone temu działaniu.

W trakcie Międzynarodowych Targów POLAGRA FARM 2006 w Poznaniu na stoisku Województwa Mazowieckiego można było obejrzeć wystawę zdjęć z realizacji projektów „Odnowy wsi” na Mazowszu. Rozdawane były również publikacje z tego zakresu.

W ramach informowania i promocji działania „Odnowa wsi...” od początku 2005 działa serwis internetowy SPO – ROL w ramach witryny Samorządu Województwa : www.mazovia.pl. Zamieszczane są w jego ramach szczegółowe informacje na temat zasad „Odnowy wsi...” oraz bieżące informacje na temat wdrażania tego działania.

Na zdjęciu po prawej – serwis internetowy SPO – ROL w ramach witryny www.mazovia.pl

Promocja „Odnowy wsi”

Szeroko rozumiana promocja działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” obejmuje: wydawanie publikacji i ulotek informacyjnych, wydawanie artykułów promocyjnych, emisję audycji radiowych i telewizyjnych, publikację artykułów i ogłoszeń prasowych. Celem tych wszystkich działań jest ukazanie korzyści z udziału w programie „Odnowy wsi”.

W roku 2005 i 2006 Samorząd Województwa Mazowieckiego wydał m.in. 20 tys. ulotek na temat działań wdrażanych w ramach SPO – ROL, 3 tys. sztuk publikacji „Na wsi odnowa”, 7 tys. sztuk broszury „Odnowa wsi – instrukcja tworzenia planów rozwoju miejscowości”. Wydano wiele rodzajów artykułów promocyjnych: balonów, notesów, długopisów które dystrybuowane były wśród potencjalnych beneficjentów działania.

Dokonania Beneficjentów Odnowy wsi prezentowane są również na konferencjach oraz imprezach targowych, w których uczestniczy Samorząd Województwa.

Uczestnicy I Kongresu Odnowy Wsi Mazowieckiej

Impreza plenerowa – 2 dzień Kongresu Odnowy Wsi Mazowieckiej w Pultusku

Wystąpienie Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika podczas II Mazowieckiego Kongresu Odnowy Wsi

I i II Mazowiecki Kongres Odnowy Wsi

Szczególną rolę w promowaniu działania 2.3 SPO – ROL mają coroczne Mazowieckie Kongresy Odnowy Wsi. Dotychczas impreza ta odbyła się dwukrotnie. Po raz pierwszy w 2006 roku w Pultusku, a kolejny w październiku 2007 r. w Sterdynie.

Głównym celem I Kongresu było dotarcie z informacją o „Odnowie wsi” do jak najszerszej rzeszy odbiorców, dlatego po zakończeniu części konferencyjnej, drugiego dnia imprezy, w pięknych plenerach pultuskiego zamku odbył się otwarty, rodzinny piknik. Atrakcją były liczne konkursy dla uczestników i występy artystyczne na scenie amfiteatru. Popołudnie upłynęło pod znakiem dobrej zabawy przy zespołach „Horpyna” i „Etanis”. Ostatnim punktem części artystycznej Kongresu był koncert gwiazdy wieczoru – zespołu „Universe” oraz pokaz sztucznych ogni.

II Mazowiecki Kongres Odnowy Wsi zgromadził prawie 150 uczestników – samorządowców z gmin i powiatów, przedstawicieli sejmiku województwa, parlamentarzystów i zaproszonych gości z innych województw. Podczas Konferencji podsumowano realizację „Odnowy wsi...” w Województwie Mazowieckim, ale i przedstawiono jak działanie to będzie realizowane w latach 2007 – 13 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wystąpienia i dyskusje toczyły się w ramach bloków tematycznych: „Odnowa wsi na Mazowszu”, „Przyszłość odnowy wsi w latach 2007 – 13” oraz „Odnowa wsi w Polsce i Europie”.

Występ gwiazdy wieczoru - zespołu „Universe” na zakończenie I Kongresu

Wizyta studyjna w Nadrenii – Palatynacie (Niemcy) – wrzesień 2004 r.

Wizyta studyjna na Opolszczyźnie – wrzesień 2005 r.

Uczestnicy IV wizyty studyjnej w Woj. Opolskim – wrzesień 2007 r.

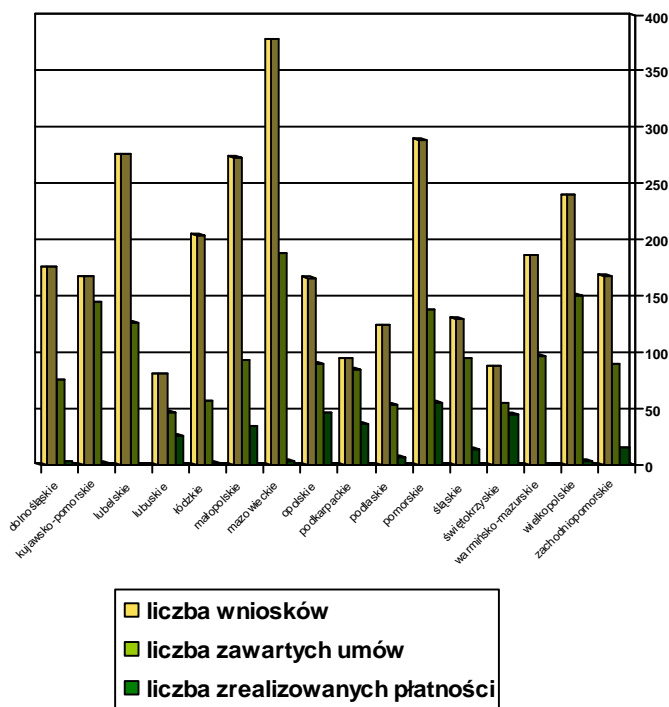
Wizyty studyjne

Celem wizyt studyjnych jest przekonanie uczestników do idei odnowy wsi, prezentacja wzorcowych rozwiązań, promocja najlepszych projektów oraz ukazanie różnych sposobów organizowania się mieszkańców wsi. Jest to najlepsza, bo bezpośrednia forma informowania o odnowie wsi.

W 2005 i 2006 roku, na zaproszenie Województwa Opolskiego, w wizytach studyjnych w Niemczech i na Opolszczyźnie mieli okazję przebywać pracownicy odpowiedzialni za realizację „Odnowy wsi...” na Mazowszu. Wizyty te były niezwykle cennymi doświadczeniami dla urzędników, zapoznawały bowiem z „Odnową wsi...” w jej praktycznym ujęciu.

W 2006 roku odbyła się pierwsza wizyta studyjna współfinansowana ze środków Samorządu Województwa. Grupa ok. 25 liderów wsi z regionu ostrołęckiego (pracownicy administracji gminnej, sołtysi, liderzy wsi, działacze stowarzyszeń regionalnych) miało okazję zobaczyć osiągnięcia Pomorskiego Programu Odnowy Wsi. W trakcie wizyty prezentowane były najlepsze projekty z terenu byłego woj. koszalińskiego.

W 2007 roku z inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego zorganizowany został cykl 4 wizyt studyjnych: „Odnowa wsi – promocja najlepszych praktyk”. W jego ramach odbyły się 2 podróże na Opolszczyznę i 2 do Województwa Pomorskiego. W sumie wzięło w nich udział ok 80 przedstawicieli samorządów gmin, które nie brały udziału w programie „Odnowy wsi...” w ramach SPO – ROL.

1. Najwyższy słupek na wykresie ukazuje ilość wniosków złożonych w Województwie Mazowieckim w trakcie naborów w 2005 i 2006 roku.
2. Dane udostępnione przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Dane dotyczące realizacji działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” w Polsce*

- Liczba złożonych wniosków - 3 056
- Liczba zawartych umów - 1 584
- Zrealizowane płatności - 20 275 728,16 PLN (5,69% wykorzystania limitu)
- Wykorzystania limitu na poziomie zawartych umów - 92,70%

* Dane udostępnione przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Dane dotyczące realizacji działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” na Mazowszu*

- Liczba złożonych wniosków - 379
- Liczba zawartych umów - 277
- Łączne dofinansowanie projektów w Województwie Mazowieckim : 69.0 mln zł

* Stan na dzień 29.11.2007 r. – dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego

2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” - efekty realizacji działania w Województwie Mazowieckim

Instytucją wdrażającą działanie 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” w ramach w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego” jest Samorząd Województwa.

Realizacja działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego” kończy się na Mazowszu wielkim sukcesem.

Łącznie w trakcie naborów wniosków w 2005 i 2006 roku w ramach działania „Odnowa wsi...” wpłynęło 378 wniosków. Projekty zgłoszone zostały łącznie przez 169 Samorządów Gmin i 7 Instytucji Kultury. Statystyki te są imponujące jeśli weźmie się pod uwagę, że 169 Gmin to dwie trzecie wszystkich gmin wiejskich i wiejsko - miejskich w Województwie Mazowieckim!

W chwili obecnej realizowanych jest 188 projektów wylonionych w ramach pierwszego naboru wniosków w 2005 roku. Oznacza to nic innego jak to, że w 188 wioskach i małych miasteczkach Mazowsza powstały w ciągu ostatniego roku chodniki, place i parkingi, boiska, hale sportowe, wiejskie świetlice i domy kultury.

Renowacja głównego placu w Jedlińsku

Zagospodarowanie centrum Nura

Odnowione centrum Troszyna

Najczęściej zgłaszane projekty:

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej, bądź odnowa centrów wsi to inwestycje wpływające na poprawę estetyki miejscowości wiejskich oraz zaspokojenie potrzeb ludności. Są to: budowy lub remonty chodników i ciągów pieszych, parkingów, oświetlenia ulicznego, placów i rynków. Najczęściej inwestycje te mają charakter kompleksowy, uzupełniany przez instalację ławek, pomników, budowę fontann czy też montaż tablic informacyjnych.

Dzięki realizacji tego typu projektów zmieniają się oblicza wsi. Odnowione przestrzenie (rynk, place, parki) stają się wizytówkami wiosek. Wokół nich koncentruje się życie społeczne mieszkańców.

Odnowione centrum Gąbina

Zieleń w centrum Jedlińska

Odnowiony park w Ciepiewie

Park w centrum Gąbina

Parki, zieleńce

Zieleń na wsi jest niezwykle istotnym elementem jej krajobrazu. Parki, trawniki, rabaty i zieleńce wpływają na poprawę estetyki nie tylko centrów wsi ale i ciągów komunikacyjnych, otoczenia obiektów użyteczności publicznej, obiektów sportowych i rekreacyjnych. Na Mazowszu realizowanych jest kilkanaście projektów z ww. zakresu.

Projekty na zdjęciach powyżej realizowane są w Mrozach (górne zdj.) oraz w Liwie (dolne)

Budowa i modernizacja świetlic wiejskich.

Jednym z najważniejszych celów odnowy wsi jest integrowanie społeczności lokalnych. Służyć temu mają projekty polegające na budowie i modernizacji świetlic wiejskich, domów kultury i innych miejsc spotkań. W obiektach tych ma koncentrować się społeczno – kulturalne życie mieszkańców. Przy realizacji tych projektów szczególnie istotne jest, aby rzeczywiście powstawały one w wyniku ich oddolnej inicjatywy.

Zaplecze kuchenne świetlicy wiejskiej – gmina Łochów

Sala spotkań mieszkańców w świetlicy.

Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Wielgim w zaplecze sportowe (gm. Ciepelów)

Utożsamienie się mieszkańców z realizowanym na ich terenie obiektem będzie rzutowało na to czy będzie on tętnił życiem lokalnej społeczności. Dlatego też, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, zgodnie z ideą „Odnowy wsi...” w naborze wniosków do w 2005 roku wprowadził kryterium regionalne, które miało pobudzać inicjatywę mieszkańców – dodatkowy punkt przyznawany był za pracę społeczną przy realizacji inwestycji.

Zaplecze kuchenne świetlicy wiejskiej – gmina Stoczek

Kafejka internetowa w świetlicy wiejskiej

Świetlice wiejskie (również te przy remizach OSP) w wyniku dofinansowania z „Odnowy wsi” zyskały wyremontowane sale spotkań, wyposażone zostały w nowoczesne zaplecza kuchenne, sprzęt multimedialny, komputerowy oraz rekreacyjny dla młodzieży.

Wyposażenie świetlicy młodzieżowej w sprzęt rekreacyjny

Wyposażenie zaplecza sanitarnego

Otwarcie odremontowanej świetlicy – stanowiącej w poczuciu mieszkańców ich własność, wielokrotnie staje się okazją do spotkania całej społeczności wsi.

Uroczystość otwarcia nowo odremontowanej świetlicy

Odnowiony budynek świetlicy wiejskiej

Zdjęcia świetlic wiejskich pochodzą z projektów realizowanych w gminach: Stoczek, Ciepiałów i Łochów

Pełnowymiarowe boisko piłkarskie z trybunami w Skórcu

Element placu zabaw przy świetlicy wiejskiej – Gmina Łochów

Mini boisko do koszykówki przy świetlicy wiejskiej – Gmina Łochów

Obiekty sportowe i rekreacyjne

Projekty z zakresu infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w tym placów zabaw stanowią ok. 20 % z wszystkich realizowanych w naszym województwie.

Aktualnie realizowane są lub już ukończone projekty polegające na budowie hal sportowych, boisk wielofunkcyjnych, ścieżek zdrowia i placów zabaw.

Wielofunkcyjne boisko sportowe w Wieliszewie

W ramach ww. projektów znajdują się zarówno małe obiekty, powstające jako uzupełnienie kompleksowej inwestycji (małe boisko czy element placu zabaw przy świetlicy wiejskiej) jak i duże takie jak pełnowymiarowe boiska piłkarskie z trybunami oraz nowoczesne hale sportowo – widowiskowe.

Zespół boisk wielofunkcyjnych w Gminie Myszyniec

Zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych na cele rekreacyjne i turystyczne

Ścieżka edukacyjno – krajoznawcza wzdłuż brzegów Zalewu Zegrzyńskiego (Gmina Serock)

Zagospodarowanie zbiorników przeciwpożarowych na cele rekreacyjne

Osobną grupą projektów są inwestycje polegające na zagospodarowaniu zbiorników i cieków wodnych na potrzeby turystyki i rekreacji. Często występujące na wsiach strumyki i zbiorniki np. przeciwpożarowe które utraciły już swoją rolę mogą stać się wizytówką miejscowości jeżeli stworzy się wokół nich odpowiednią infrastrukturę. Program „Odnowa wsi...” umożliwia m.in. oczyszczenie takiego zbiornika, zagospodarowanie terenu wokół oraz budowę urządzeń rekreacyjnych.

Przykładem bardzo dobrze zrealizowanych inwestycji z tego zakresu są projekty w Gminie Serock (ścieżka edukacyjno – krajoznawcza Wierzbica – Jadwisin, stanowiąca element zagospodarowania brzegów Zalewu Zegrzyńskiego) oraz w Gminie Brańszczyk (przystań na Bugu – zdjęcie poniżej)

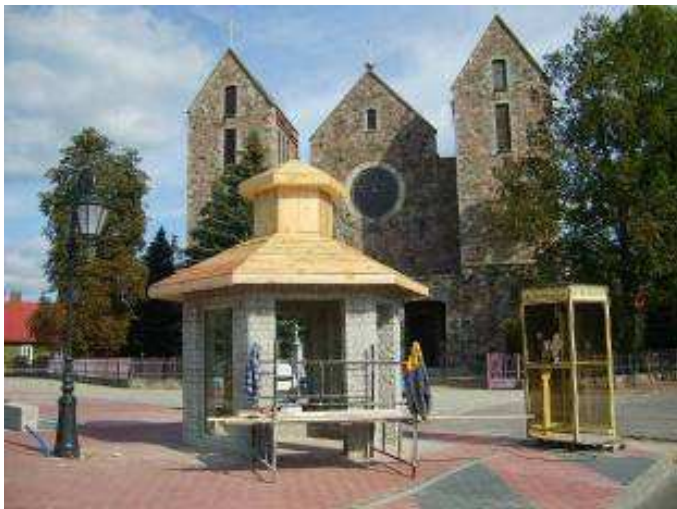
Brańszczyk – przystań na Bugu

Fontanna na rynku w Gąbinie

Troszyn –
Na zdjęciu po lewo
eleganckie latarnie
uliczne.
Zdjęcie z prawej:
altana – punkt
informacji w
rynczku
miejscowości.

Różne formy małej architektury

Odnowa wsi dzięki swojemu niezwykle szerokiemu zakresowi pozwala na budowę czy też instalację wszelkich obiektów małej architektury, które mają wpływ na estetykę miejscowości – mogą być to np.: fontanny, ozdobne latarnie, ławki itp.

Elementy takie są zazwyczaj uzupełnieniem większych projektów – odnowienia parku, rynku itp. Są stosunkowo niedrogie i proste w instalacji a wpływają wydatnie na poprawę estetyki.

Troszyn – zagospodarowanie terenu wokół figury NMP

Wiejska Izba Pamięci w Domu Ludowym

Renowacja kapliczki wiejskiej

Projekt zrealizowany w Jedlińsku – jego elementem był i pomnik raka co podkreślało związek z tradycją miejscowości i gminy.

Projekty związane z lokalną tradycją

Każda wieś ma swoją odrębną tożsamość wywodzącą się z historii i tradycji. O te niezwykle ważne elementy dziedzictwa kulturowego powinni dbać mieszkańcy wiosek. „Odnowa wsi...” daje możliwości finansowania wielu projektów z tego zakresu.

Mogą być to projekty polegające na tworzeniu izb pamięci, renowacji pomników historycznych i kapliczek, tworzenia obiektów związanych z tradycyjnymi zawodami na danym terenie czy też nawet wyposażenie w instrumenty i stroje ludowych zespołów pieśni i tańca.

Ciekawym przykładem troski o swą tradycję był projekt zrealizowany w Jedlińsku – (na zdjęciach obok i poniżej). Jedlińsk ma w herbie raka stąd też na głównym placu w miejscowości ustawiono symbolizującą go rzeźbę. Element ten z pewnością będzie stanowił sporą ciekawostkę turystyczną.

Zachowanie dziedzictwa kulturowego – projekty Instytucji Kultury

Beneficjentami działania „Odnowa wsi...” na Mazowszu były również instytucje kultury. Zgłosiły one w sumie 9 wniosków. Wszystkie projekty otrzymały dofinansowanie. Wśród nich były takie, które ściśle związane były z zachowaniem dziedzictwa kulturowego wsi.

Takim projektem był m.in. remont wnętrza oraz zakup umeblowania zabytkowego dworu z XIX wieku w którym obecnie mieści się i działa Dom Pracy Twórczej „Reymontówka”. Działalność tej instytucji skupia się w dużej mierze na wspieraniu działalności artystów ludowych co również przyczynia się do zachowania kultury wsi.

Remont obiektu umożliwił poprawę warunków pracy i pobytu uczestników plenerów i warsztatów artystycznych.

Równie ciekawym projektem była rozbudowa Zagrody Kurpiowskiej w Kadzidle (poniżej zdjęcie jednej z chat w Zagrodzie).

Projekt ten zgłoszony został przez Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce.

Zdjęcia powyżej:
Dom Pracy Twórczej „Reymontówka” w Chlewiskach gm. Kotuń

Zdjęcie po prawej – jedna z chat Zagrody Kurpiowskiej w Kadzidle.
Element Projektu zgłoszonego przez Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce.

**„Odnowa i rozwój wsi”
w latach 2007 – 13
– NOWY OKRES PROGRAMOWANIA**

Logo Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 w ramach którego realizowane będzie działanie 3.3 „Odnowa i rozwój wsi”

Wstępna alokacja środków na działanie 3.3 „Odnowa i rozwój wsi”:

3.3	Odnowa i rozwój wsi	
	Cały kraj	589 580 000 euro
	Przewidywana alokacja dla Województwa Mazowieckiego (ok. 11 % alokacji na kraj)	64 850 000 euro

Cel działania

Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Zakres pomocy

Pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- 1) remontu, przebudowy i wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne,

rekreacyjne i sportowe, w tym obiektów zabytkowych;

- 2) remontu, przebudowy i wyposażenia obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury;
- 3) kształtowania przestrzeni publicznej;
- 4) budowy lub remontu, przebudowy publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych i społeczno-kulturalnych;
- 5) zakupu obiektów zabytkowych lub charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie oraz ich adaptację na cele publiczne;
- 6) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci.

Beneficjent

Osoba prawna:

- **gmina,**
- **instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego,**
- **kościół lub związek wyznaniowy,**
- **organizacja pozarządowa (pożytku publicznego)**

Kryteria dostępu

Pomoc finansowa może być przyznana, jeżeli:

1. Projekt realizowany jest:
 - w miejscowości gminy wiejskiej, albo
 - w miejscowości gminy miejsko-wiejskiej, poza miastem liczącym powyżej 5 tys. mieszkańców, albo
 - w mieście o liczbie mieszkańców mniejszej niż 5 tys.
2. Projekt wpisuje się w zakres Planu Odnowy Miejscowości, zgodnego ze strategią rozwoju gminy lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.
3. Projekt nie ma charakteru komercyjnego.
4. W przypadku, gdy projekt realizowany będzie na nieruchomości nie należącej do beneficjenta, beneficjent posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością przez okres co najmniej 7 lat po realizacji projektu.
5. Beneficjent – organizacja pozarządowa ma status organizacji pożytku publicznego (w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) i działa w obszarze zbieżnym z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” w szczególności na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego.
6. Projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.
7. Projekt realizowany w ramach osi IV uzyskał akceptację odpowiedniej Lokalnej Grupy Działania.

Forma i wysokość pomocy

Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych projektu.

Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi **500 tys. zł.** w okresie realizacji Programu.

Poziom pomocy

Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie **75%** kosztów kwalifikowalnych projektu.

Beneficjenci – jednostki samorządu terytorialnego i instytucje kultury muszą mieć zapewniony krajowy wkład środków publicznych w wysokości co najmniej 25 % kosztów kwalifikowalnych projektu ze źródeł innych niż środki programu (w przypadku jednostki samorządu terytorialnego mogą to być środki własne).

Beneficjenci - organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe otrzymują pomoc pochodzącą z publicznych środków wspólnotowych i krajowych.

Powyższa informacja na temat działania „Odnowa i rozwój wsi” opracowana została na podstawie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 13, zatwierdzonego przez Komisję Europejską w dniu 24 lipca 2007 roku

SYSTEM INSTYTUCJONALNY:

INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA:

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

ul. Wspólna 30; 00-930 Warszawa
Informacja tel.: 022 623 10 00;
Fax 022 623 27 50, 022 623 27 51
e-mail: kancelaria@minrol.gov.pl
www.minrol.gov.pl

INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA:

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ul. Bertolta Brechta 3, 03-472 Warszawa
tel. (+22) 5979-100
fax (+22) 5979-290
e-mail: urząd_marszalkowski@mazovia.pl
www.mazovia.pl

Departament Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich

Ul. B. Brechta 3, 03 – 472 Warszawa
Tel. (+22) 59-79-701
e-mail: rolnictwo@mazovia.pl

Wydział Wdrażania Programów Unijnych dla Rolnictwa
(+22) 59-79-364

AGENCJA PŁATNICZA:

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA

Al. Jana Pawła II 70
00-175 Warszawa

Telefon: 0-800 38-00-84
Fax: 0-22 318-53-30
Adres e-mail: info@arimr.gov.pl
www.arimr.gov.pl

Podpisanie umowy z Samorządem
Województwa

Stan alejek parkowych przed robotami

Stare ławki w Parku

JAK REALIZOWANO PROJEKT... CZYLI ODNOWIENIE PARKU W CIEPIELOWIE

Prace budowlane w parku

Odnowiony park

Nowe oświetlenie parkowe

Konsultacje z wykonawcami projektu

Instalacja elementów rekreacyjnych dla dzieci

Park nocą

Zdjęcia realizowanych inwestycji użyte w publikacji udostępnione zostały przez beneficjentów działania 2.3 „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” SPO – ROL tj. Gminy: Brańszczyk, Ciepeliów, Troszyn, Stoczek, Jedlińsk, Nur, Liw, Skórzec, Miasto i Gminę Łochów oraz Gąbin. Zdjęcia ze szkoleń i konferencji organizowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego wykonał Paweł Pacek.

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
Ul. Bartolda Brechta 3, 03 – 472 Warszawa
www.mazovia.pl

Tekst oraz opracowanie:
PAWEŁ PACEK